

Βρυξέλλες, 30 Μαΐου 2022
(OR. fr)

Διοργανικός φάκελος:
2021/0414(COD)

9227/1/22
REV 1

SOC 271
EMPL 170
MI 401
DATAPROTECT 160

ΕΚΘΕΣΗ

Αποστολέας: Προεδρία

Αποδέκτης: Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων/Συμβούλιο

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: 14450/21 - COM(2021) 762 final

Θέμα: Πρόταση ΟΔΗΓΙΑΣ του ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων σε πλατφόρμες
- Έκθεση προόδου

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Στις 9 Δεκεμβρίου 2021 η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων σε πλατφόρμες. Η εν λόγω οδηγία έχει ως στόχο να καταστήσει δυνατό τον ορθό προσδιορισμό του καθεστώτος απασχόλησης, να διασφαλίσει τη δικαιοσύνη, τη διαφάνεια και τη λογοδοσία της αλγοριθμικής διαχείρισης στην εργασία σε πλατφόρμα και να διασφαλίσει τη διαφάνεια, την ιχνηλασιμότητα και τη γνώση των εξελίξεων στην εργασία σε πλατφόρμα και να βελτιώσει τη συμμόρφωση με τους κανόνες που ισχύουν για όλα τα πρόσωπα που εκτελούν εργασία σε πλατφόρμα.

2. Η συντριπτική πλειονότητα των αντιπροσωπιών χαιρέτισε την πρόταση κατ' αρχήν, υπογραμμίζοντας την ανάγκη επαρκούς χρόνου για την αξιολόγηση όλων των συνεπειών της πρότασης.

Υπό τη γαλλική Προεδρία, η Ομάδα «Κοινωνικές Υποθέσεις» συνεδρίασε στις 17 Ιανουαρίου, 8 Φεβρουαρίου, 3 Μαρτίου, 4, 5 και 28 Απριλίου, 10 και 24 Μαΐου 2022. Η Ομάδα οριστικοποίησε την πρώτη ανάγνωση του κειμένου της πρότασης, γεγονός που επέτρεψε την κατάρτιση αρχικού συμβιβαστικού κειμένου βάσει ερωτηματολογίου που εκπόνησε η Προεδρία για τα δύο πρώτα κεφάλαια. Η επιτευχθείσα πρόοδος συνοψίζεται στο τμήμα II κατωτέρω.

Προς το παρόν, όλες οι αντιπροσωπίες διατηρούν γενικές επιφυλάξεις εξέτασης του κειμένου.

Η Δανία και οι Κάτω Χώρες διατηρούν επιφυλάξεις κοινοβουλευτικής εξέτασης.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν έχει ακόμη καθορίσει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση.

Βάσει της προτεινόμενης νομικής βάσης του άρθρου 153 παράγραφος 2, στοιχείο β) σε συνδυασμό με το άρθρο 153 παράγραφος 1 στοιχείο β) και το άρθρο 16 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), το Συμβούλιο οφείλει να ενεργήσει σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Στις 2 Φεβρουαρίου 2022 ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων υπέβαλε επισήμως τις παρατηρήσεις του για την εν λόγω πρόταση.

II. ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ

Η Ομάδα «Κοινωνικές Υποθέσεις» άρχισε να εξετάζει την πρόταση υπό τη σλοβενική Προεδρία στις 13 Δεκεμβρίου 2021, λίγες ημέρες μετά τη δημοσίευσή της. Με την ευκαιρία αυτή, η Επιτροπή παρουσίασε την πρόταση οδηγίας και οι αντιπροσωπίες είχαν την ευκαιρία να διατυπώσουν προκαταρκτικές παρατηρήσεις γενικού χαρακτήρα.

Στις 22 Δεκεμβρίου 2021 η γαλλική Προεδρία απέστειλε στις αντιπροσωπίες ερωτηματολόγιο σχετικά με την εκτίμηση επιπτώσεων. Απάντησαν 25 κράτη μέλη. Η εκτίμηση επιπτώσεων αναλύθηκε διεξοδικά και συζητήθηκε σε άτυπη βιντεοδιάσκεψη των μελών της Ομάδας «Κοινωνικές Υποθέσεις» στις 8 Φεβρουαρίου 2022. Η σύνοψη της εν λόγω αξιολόγησης από την Προεδρία παρατίθεται στο έγγραφο 9227/1/22 REV 1 ADD 1.

Η πρώτη ανάγνωση του κειμένου που πραγματοποιήθηκε κατά τις συνεδριάσεις της 17^{ης} Ιανουαρίου, της 3ης Μαρτίου και της 4ης Απριλίου έδωσε την ευκαιρία να τεθούν πολλά ερωτήματα με σκοπό την καλύτερη κατανόηση του κειμένου και του τρόπου ερμηνείας του, ιδίως όσον αφορά τα άρθρα 4 και 5. Η Επιτροπή έδωσε διευκρινίσεις συγκεκριμένα για το νομικό τεκμήριο της μισθωτής εργασίας και την ανατροπή του κατά τη συνεδρίαση της 5^{ης} Απριλίου.

Υπό το πρίσμα των εξηγήσεων της Επιτροπής και των αιτημάτων για διευκρινίσεις που διατύπωσαν οι αντιπροσωπίες, στις 12 Απριλίου 2022 η Προεδρία υπέβαλε σημείωμα της Προεδρίας με τη μορφή ερωτηματολογίου στο οποίο θα συγκεντρωθούν οι προσανατολισμοί που ζήτησαν οι αντιπροσωπίες ώστε να συνταχθεί ένα πρώτο συμβιβαστικό κείμενο για τα κεφάλαια I και II, με κύριο σκοπό την αποσαφήνιση του κειμένου. Το βήμα αυτό φάνηκε πως ήταν απαραίτητο για να καταστεί δυνατή τόσο η ύπαρξη μιας κοινής βάσης για την κατανόηση του κειμένου όσο και η δυνατότητα των αντιπροσωπιών να τοποθετηθούν στα πιο περίπλοκα σημεία.

Οι συνεδριάσεις της Ομάδας «Κοινωνικές Υποθέσεις» στις 28 Απριλίου και στις 10 Μαΐου αφιερώθηκαν στις απαντήσεις των αντιπροσωπιών, γεγονός που επέτρεψε στην Προεδρία να δημοσιεύσει στις 19 Μαΐου 2022 συμβιβαστικό κείμενο¹ για τα κεφάλαια I και II και τις αιτιολογικές σκέψεις τους, το οποίο συζητήθηκε στην Ομάδα στις 24 Μαΐου.

¹ ST 8584/22

III. ΚΥΡΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΥΖΗΤΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΟΜΑΔΑΣ

Πεδίο εφαρμογής και σκοπός

Δεδομένου ότι πολλές αντιπροσωπίες εξέφρασαν την επιθυμία το κείμενο να αντικατοπτρίζει καλύτερα τη νομική βάση στην οποία βασίζεται, το άρθρο 1 αναδιατυπώθηκε έτσι ώστε να παρουσιάζει το πεδίο εφαρμογής λαμβάνοντας υπόψη τη διπλή νομική βάση του.

Επίσης, η Προεδρία προσπάθησε να αποσαφηνίσει περαιτέρω τους στόχους της και τα μέσα για την επίτευξή τους στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 1. Τα στοιχεία αυτά προήλθαν, ιδίως, μετά από πολλά αιτήματα για διευκρινίσεις σχετικά με την εφαρμογή του κειμένου στους μισθωτούς αφενός (βάσει του άρθρου 153 παράγραφος 1 στοιχείο β)) και στους αυτοαπασχολούμενους αφετέρου (βάσει του άρθρου 16 της ΣΛΕΕ).

Επιπλέον, η ίδια προσπάθεια αποσαφήνισης της νομικής βάσης ακολουθήθηκε και στις αιτιολογικές σκέψεις.

Ορισμοί

Δεδομένου ότι η έννοια της «εμπορικής υπηρεσίας» αποτέλεσε αντικείμενο πολλών συζητήσεων, ιδίως λόγω της έλλειψης ορισμού της στο δίκαιο της Ένωσης, προτάθηκε η επαναφορά της έννοιας της «υπηρεσίας». Το άρθρο 2, όπως και η αιτιολογική σκέψη 18, διευκρινίζει επίσης το είδος των πλατφορμών που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής («μεταπώληση αγαθών ή υπηρεσιών ή εκείνων που παρέχουν υπηρεσία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα»), κατόπιν σχετικών αιτημάτων ορισμένων κρατών μελών.

Νομικό τεκμήριο

Καθότι δεν υπήρξε κάποια διακριτή και έντονη θέση από την πλειοψηφία των αντιπροσωπιών σχετικά με τα κριτήρια, ο αριθμός, η φύση και το κατώτατο όριό τους δεν μεταβλήθηκαν ουσιαστικά.

Ωστόσο, η Προεδρία πρότεινε στις αντιπροσωπίες την εισαγωγή μιας πρόσθετης έννοιας που να αναφέρεται στη σχέση εξάρτησης η οποία θα οδηγούσε στη μισθωτή εργασία, εστιάζοντας όχι μόνο στον «έλεγχο της εκτέλεσης της εργασίας» όπως στην περίπτωση της πρότασης της Επιτροπής, αλλά γενικότερα στον «περιορισμό της ελευθερίας ενός ατόμου να προγραμματίζει της εργασία του και να έχει τον έλεγχο της εκτέλεσής της, μεταξύ άλλων μέσω κυρώσεων». Η έννοια του περιορισμού της ελευθερίας εξήχθη από το κριτήριο δ) και εισήχθη στην εισαγωγική φράση προκειμένου να εφαρμοστεί γενικότερα σε όλα τα κριτήρια και να καλύψει καλύτερα ορισμένα κριτήρια, ιδίως το στοιχείο α).

Επιπλέον, ο όρος «στην πράξη» ή «ουσιαστικό» σε ορισμένα κριτήρια αντικαταστάθηκε από τον όρο «de facto» και εισήχθη στην εισαγωγική φράση της παραγράφου 2, προκειμένου να αποτυπωθεί με γενικότερο τρόπο η αρχή της υπεροχής των πραγματικών περιστατικών.

Τέλος, στην παράγραφο 3, η νέα διατύπωση αποσκοπεί να καταστήσει σαφέστερη την ευχέρεια που παρέχεται στα κράτη μέλη να εφαρμόζουν το τεκμήριο της μισθωτής εργασίας εκτός διοικητικών ή δικαστικών διαδικασιών που θέτουν υπό αμφισβήτηση το είδος της σχέσης εργασίας και σε περιπτώσεις όπου η συμβατική σχέση σαφώς δεν αποτελεί σχέση μισθωτής εργασίας σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή πρακτικές.

Ανατροπή του τεκμηρίου

Οι αλλαγές στο άρθρο αυτό αποσκοπούσαν στο να ληφθούν υπόψη οι εξηγήσεις που παρέσχε η Επιτροπή και στο να υπάρξει κοινή αντίληψη όλων των αντιπροσωπιών. Επί της ουσίας, οι αλλαγές επέτρεψαν να αναδειχτούν ουσιαστικότερα αιτήματα τροποποιήσεων σχετικά με την αρμοδιότητα των κρατών μελών, όσον αφορά την έλλειψη ανασταλτικού αποτελέσματος.

Το ζήτημα του βάρους της απόδειξης και ο ρόλος των πλατφορμών αναλύθηκαν επίσης περαιτέρω στην αιτιολογική σκέψη 28.

Αλγοριθμική διαχείριση, διαφάνεια όσον αφορά την εργασία σε πλατφόρμα, ένδικο μέσα και επιβολή

Η συζήτηση για τα άρθρα των Κεφαλαίων III, IV και V (άρθρα 6 έως 19) επικεντρώθηκε στα ακόλουθα στοιχεία:

- οι αντιπροσωπίες ζήτησαν, ειδικότερα, διευκρινίσεις όσον αφορά τη σχέση με άλλα ευρωπαϊκά κείμενα, συμπεριλαμβανομένου του κανονισμού για τις πλατφόρμες προς τις επιχειρήσεις, του ΓΚΠΔ και του σχεδίου κανονισμού για την τεχνητή νοημοσύνη (TN), καθώς και σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του εν λόγω κεφαλαίου στους εργαζομένους σε πλατφόρμες, ανάλογα με το καθεστώς τους·
- οι αντιπροσωπίες σχολίασαν το πεδίο εφαρμογής και τον στόχο του άρθρου 11 σχετικά με τη δήλωση της εργασίας σε πλατφόρμα. Ζήτησαν επίσης συμπληρωματικές διευκρινίσεις σχετικά με την περιοδικότητα και τις ρυθμίσεις για τη διάθεση ορισμένων πληροφοριών (άρθρο 12)·
- οι αντιπροσωπίες ρώτησαν την Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή ορισμένων άρθρων στους αυτοαπασχολούμενους (ιδίως τα άρθρα 10, 13 και 18).

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Έχει σημειωθεί απτή πρόοδος όσον αφορά την τεχνική εξέταση της πρότασης και την αμοιβαία κατανόηση των επιχειρησιακών συνεπειών της οδηγίας. Η πρώτη ανάγνωση ολόκληρου του κειμένου έχει ολοκληρωθεί. Η γαλλική Προεδρία αφιέρωσε τον χρόνο που απαιτείται για τη συζήτηση των άρθρων, δίνοντας στις αντιπροσωπίες τη δυνατότητα να υποβάλουν τις ερωτήσεις τους, μεταξύ άλλων γραπτώς πριν από τις συνεδριάσεις της Ομάδας «Κοινωνικές Υποθέσεις». Με βάση τις εξηγήσεις που παρέσχε η Επιτροπή και τις παρατηρήσεις των κρατών μελών, η γαλλική Προεδρία μπόρεσε να καταρτίσει ένα πρώτο συμβιβαστικό κείμενο με κύριο στόχο την τεχνική αποσαφήνιση του κειμένου, το οποίο καλύπτει αποκλειστικά τα κεφάλαια I και II και τις σχετικές αιτιολογικές σκέψεις και το οποίο έγινε δεκτό από τις αντιπροσωπίες ως καλή πρώτη βάση για τις διαπραγματεύσεις. Απαιτούνται περαιτέρω εργασίες και τεχνικές συζητήσεις πριν αρχίσουν διαβουλεύσεις για γενική προσέγγιση.